

מסע חייו של צב־הים הירוק

מתוך "מסעות צבים"
מאת גרי מילר

יוצאים מן החול

זהו אחד מלילות חודש אוגוסט, וכוכבים רבים מנצנצים בשמים. בחוף של קוסקוה ריקה, בעומק של יותר מ-60 סנטימטרים מתחת לפני השטח, קבור פחול קן פיצים. פקן מונחות יותר מ-100 פיצים של צבים שפל אחת מהן דומה בגודלה לכדור גולף.

אחד מצפיריהם מתחיל להתנועע ולבקוע מן הפיצה. הוא שובר את קליפת הפיצה שלו בעזרת הנקודה החדה שעל קצה אפו. צב־הים הצעיר יוצא מן הפיצה, אך הוא עדיין קבור פחול. עד מהרה כל הקן מתמלא חיים ותנועה.

הצבים הצעירים משתמשים בסנפירים שלהם כדי לטפס למעלה. לעיתים נדרש להם יותר מיום שלם כדי להגיע אל פני החול.

נכנסים למים

כאשר הצבים הצעירים מגיעים אל פְּנֵי החול, הם נמשכים אל אור הירח המשתקף בכּי האוקיינוס. לְמַרְבֵּה המָזֶל, אין אורות אֲחֵרִים המְאִירִים מרחוב קרוב או מבית סמוך. אורות כאלה עֲלֻלִים לבלבל צְבִיִּים צעירים. הם עֲלֻלִים לגרום להם ללכת בְּכַוֵּן הלא נכון ולהתרחק מֵהֵם.

המסע של צְבִיִּי־הים הצעירים אל המים הוא מִירוֹץ היִשְׁרָדֵת. גוֹדֵלֵם כגודל אגוז-מלך. סרטנים וציפורים, כמו אֲנָפֹת לילה, לוֹכְדִים את הצבים הצעירים בעוֹדֵם על החוף. חֶלְקֵם מצליחים להגיע אל המים.

קצף הגלים דוחף את הצבים הצעירים לאחור. הם מתאמצים לְשָׁחוֹת נֶגַד הגלים הנשברים. לאחר מכן, הצבים הצעירים ממשיכים לְשָׁחוֹת לְאוֹרֵךְ כל היום הראשון והלילה הראשון, ואינם מְאִיִּטִים בְּמִשְׁךְ יומיים.

בְּיָם הפתוח

למסע של צְבִיִּי־הים הצעירים בְּיָם הפתוח קוראים לעיתים קרובות "הִשְׁנָיִם האבודות". מְדַעְנִים יודעים מעט על השלב הזה בחייהם של צְבִיִּי־הים הירוקים. ייתכן שהם נעים בעזרת זְרָמֵי הים, צָפִים על גְּבִי מַרְבָּדִים של אֲצוֹת־ים.

צְבִיִּי־הים הצעירים אוכלים חֶסֶלֹנִים, מְדַאֲזוֹת קטנות וחֶלְאוֹנוֹת שְׁנִסְתָּפִים עם אֲצוֹת־הים ומְסֻבֵּיָן. לְרוֹעַ המָזֶל, בְּיָם יש גם פלסטיק ואשפה שְׂבִנֵי אדם משליכים. אם הצבים יאכלו אותם, הם עֲלֻלִים למות.

בָּיָם יש סְכָנוֹת רבות נוספות. טורפים כְּגוֹן פְּרִיָּשִׁים שׁוֹחִים מתחת לצבים הקטנים וציפורים גדולות עפות מעליהם. לִמְנָלָם, צְבָעֵי הַשְּׂרִיּוֹן שלהם מְגִינִים עליהם בְּמִידָה מסוימת. החלק התחתון של הַשְּׂרִיּוֹן כמעט לבן, לכן פְּרִיָּשִׁים שְׁשׁוֹחִים מתחתם עֲשׂוּיִים שלא להבחין בהם בְּאֹרֶשׁ הַשֶּׁמֶשׁ. החלק העליון של הַשְּׂרִיּוֹן כָּהֵה, כִּד שֶׁבִמְבַט מלמעלה קשה לראות את הצבים בְּמִים הַכֵּהִים.

גְּדִלִים וְנַעֲשִׂים יְרוּקִים

פְּעֻבּוֹר כמה שנים הצבים מתפגרים. הם כבר אינם צבים צעירים, אך עֲדֵיין אינם בוגרים. הַשְּׂרִיּוֹן שלהם דומה קֶעֶת בגודלו לצלחת גדולה. זה הזמן לעזוב את הים הפתוח ולעבור למים החמימים של חופי פְּלוֹרִידָה שבארצות הברית.

קֶעֶת, בְּזָכוֹת הַשְּׂרִיּוֹן הגדול יותר, הצבים המתפגרים מוגנים יותר מְשֻׁקֵּי פְּצֵעִירוֹתָם. אֲמֵנָם מְפַעֵם לְפַעֵם הם זוללים מְדוּזָה, אך קֶעֶת הם אוכלים בעיקר אֲצוֹת וְעֵשְׂבִיִּים.

השנים חולפות והם גְּדִלִים אֶט-אֶט. הם הולכים ומתרחקים מן החוף אל שְׂטָחֵי מִזוּן, ושם הופכים לצבים בוגרים.

בלילה הם נחים בְּמִים מתחת לסלעים ולמְדֵפֵי סָלֵעַ, עוצרים את נְשִׁמָתָם לְמִשְׁךְ זמן של עד חמש שעות. בכל יום הם חוזרים אל אותה חֲלָקָה של עֵשְׂבִיִּים הנקראת

עֵשְׂבִי-צָבִים. כמו מְכַסַּחַת דשא, הצבים קוצצים את מְשֻׁטַח עֵשְׂבִי-הַיָּם. אכילת עֵשְׂבִיִּים ואֲצוֹת הופכת את שוּמְן הַגּוֹף שלהם לְיָרוֹק. לְמַעֲשָׂה, כִּד קִיבְלוּ צְבֵי-הַיָּם הִירוּקִים את שְׂמָם!

בחזרה אל החול

כשנקבת צביהים בת 26 שנים בערך, השָׁרִיִן הבוגר שלה ארוך מ-90 סנטימטרים, והיא שוקלת כ-140 קילוגרמים. קָעֵת היא יוצאת להרפתקה חדשה ומתחילה את המסע הארוך חזרה אל החוף שבו נולדה. שם היא תטיל את הביצים שלה.

ייתכן שנקבת צביהים תצטרך לעבור מרחק של יותר מ-1,000 קילומטרים, אך היא מצוידת היטב לקראת המסע. הסנפירים שלה הם כמו כנפיים, והיא עפה במים.

מדענים עדיין חוקרים כיצד נקבת צביהים מצליחה למצוא את דרך באוקיינוס. הם חושבים שצביהים מסוגלים לחוש שינויים בשדה המגנטי של כדור הארץ, וכך ליצור לעצמם מעין מפה פנימית. הזיכרון שלהם לחומרים כימיים במים או לריחות במים יכול גם הוא לעזור להם למצוא את דרכם.

כאשר נקבת צביהים חוזרת אל מקום הולדתה, היא מוצאת בן-זוג. כמה שבועות לאחר מכן, היא ממתינה לרדת החשכה ואז מטפסת אל החוף.

הדור הבא

נקבת צבי־הים מתקשה לנוע מחוץ למים. היא זוחלת למקום שבו הגאות לא תשטוף את הביצים שלה לתוך הים. בעזרת הסנפירים הקדמיים היא חופרת בור רחב. זה יהיה הקן שלה. בעזרת הסנפירים האחוריים היא יוצרת גוממה קטנה יותר בתוך הבור.

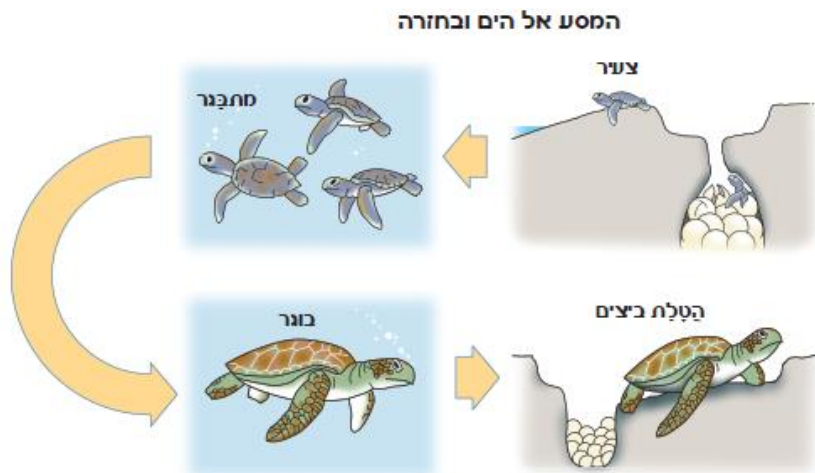
לאחר שעתיים של עבודה קשה היא מטילה יותר מ-100 ביצים לקנות וגמישות לתוך הגוממה הקטנה והעמוקה. היא מכסה אותן בחול ואז זורקת חול על הקן כולו.

במהלך החודשיים שלאחר מכן היא תחפור עוד שלושה קינים ותטיל בהם ביצים. פעבור חודשיים נבקעו צבים צעירים מן הביצים ויתחילו את המסע שלהם.

חיי הצבים נמשכים

לאחר שהטילה את כל הביצים שלה, יוצאת נקבת צבי־הים הבוגרת חזרה אל שטחי המזון שמגל חופי פלורידה. אחת לכמה שנים, היא ונקבות צב בוגרות אחרות יחזרו אל החוף הזה כדי להטיל עוד ביצים.

נקבת צבים ירוק ממשיכה לעשות זאת כל חִיָּה, העשויים להימשך עד 80 שנים. במשך הזמן הזה נבקעו ויצאו אל הים הפתוח אלפי צבי־ים ירוקים.

השאלות מסע חייו של צב־הים הירוק

1. על מה מסופר בקטע הראשון, "יוצאים מן החול"?

- א) מה המראָה של צב־ים שונים
- ב) כיצד צב־ים לומדים לִשְׁחֹת
- ג) מה צב־ים אוהבים לאכול
- ד) כיצד צב־ים בוקעים מן הִבִּיצָה

2. "אחד מצב־הים מתחיל להתנועע ולִבְקֹעַ מן הִבִּיצָה".

קְתֹבוּ מֵהֶם שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהַצֵּב הַצֵּעִיר עוֹשֶׂה מִגַּד לְאַחַר מִבְּנֵי.

1.

2.

3. כאשר הצבים הצעירים מגיעים אל פְּנֵי הַחֹל, מה עוזר להם ללכת בְּקִיּוֹן הַנֶּחֱוֹן?

מה עֲלִיל לבלבל את הצבים הצעירים?

1
0
8
9

4. מדוע המסע של הצבים הצעירים אל המים הוא "מירוץ הישרדות"?

היעזרו במאמר כדי להסביר את תשובתכם.

5. מה הצבים הצעירים עושים אחרי שהם שוחים נגד הגלים הנשברים?

א) מחפשים את הצבים הצעירים האחרים

ב) ממשיכים לשחות הרחק לתוך הים

ג) נחים בין אצות־הים

ד) מוצאים מזון למאכל

1
0
8
9

6. לפי המאמר, כתבו דרך אחת שבה בני האדם גרמו לים להיות מסוכן יותר לצבים.

2
1
0
8
9

7. צבע השקיון של הצבים הצעירים מגן עליהם מפני טורפים.

כתבו כיצד צבע השקיון מגן עליהם מפני ציפורים.

כתבו כיצד צבע השקיון מגן עליהם מפני פרישים.

1
0
8
9

8. מתי צבאים עוצרים את נשימתם למשך זמן של עד 5 שעות?

9. מה מסוּפָּר במאמר על הרגלי האכילה של צבאים בוגרים?

א) הם מחפשים מזון מתחת לסלעים ולמדפי סלע.

ב) הם שוחים מרחקים ארוכים כדי למצוא מזון.

ג) הם חוזרים בכל יום לאותו מקום כדי לאכול.

ד) הם נעזרים בריחות שפמים כדי למצוא מזון.

10. מדוע שומן הגוף של צבאים הופך לירוק?

11. איזה מידע המאמר נותן על גודל צבאים ועל מזונם בכל שלב בחייו?

השלימו את הטבלה שלפניכם.

שלוש תשובות כבר פתובות עבורכם.

שלב בחיים	גודל	מזון
בִּיצָה		לְבִיצָה יֵשׁ מִזוֹן מְשֻׁלָּה.
צֵעִיר		
מִתְבַּגֵּר	צִלְחַת גְּדוֹלָה	
בוֹגֵר		אֲצוֹת וְעֵשְׂבִיִּים

12. מהו גילה של נקבת צב־הים כאשר היא יוצאת לדרך בפעם הראשונה כדי להטיל את הביצים שלה?

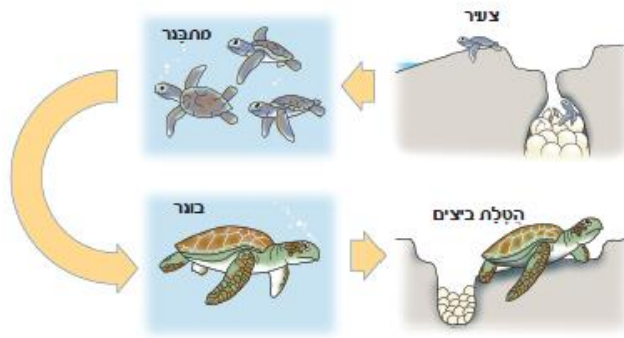
- א) 3 שנים בערך
- ב) 10 שנים בערך
- ג) 26 שנים בערך
- ד) 80 שנים בערך

13. איזו פעילות פח־הים של נקבת צב־ים בוגרת עדיין אינה מובנת למדענים?

- א) כיצד היא יכולה לשחות יותר מ־1,000 קילומטרים
- ב) כיצד היא בונה קן לביצים שלה
- ג) כיצד היא נמנעת מלשמש מאכל לטורפים
- ד) כיצד היא מוצאת את החוף הנכון להטיל בו את ביציה

14. לפניכם איור הלקוח מן המאמר.

מה אתם לומדים מן האיור?

15. כיצד המְחַפֵּר מְרַאָה שְׁצַבֵּי־הַיָּם הַיְרוּקִים הֵם מְיוּחָדִים?

- Ⓐ הוא מבקש מְכַסּוֹ לַעֲזוֹר לְהַצִּיל אוֹתָם
- Ⓑ הוא מְסַפֵּר לָכֵם עַל הַדְּבָרִים הַמְדַהִימִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים
- Ⓒ הוא מְתַאֵר כְּמוֹהֵם הֵם יָפִים
- Ⓓ הוא מְזַהֵר אֶתְכֶם שֶׁרַק צְבִים מַעֲטִים עֲדִין חַיִּים הַיּוֹם

16. הַמְאֵמֵר מְחֹלֵק לְקַטְעִים, וְלִכֹּל קַטֵּעַ כּוֹתֵרֵת.

עַל מָה מְסַפֵּרִים הַקַּטְעִים הַשּׁוֹנִים?

- Ⓐ עַל סְפָנוֹת שׁוֹנוֹת שְׁצַבֵּי־יָם נִתְקָלִים בָּהֶן
- Ⓑ עַל שְׁלָבִים שׁוֹנִים בַּחֲנִיקָהּ שֶׁל צְבֵי־יָם
- Ⓒ עַל סוּגִים שׁוֹנִים שֶׁל צְבֵי־יָם
- Ⓓ עַל אֲמוּנוֹת שׁוֹנוֹת בְּנוֹגֵעַ לְצְבֵי־יָם

עצרו

הַגַּעְתֶּם לְסוּף הַחֶלֶק הַזֶּה שֶׁל הַחוּבֵרֵת.
אֲנִי הַפְסִיקוּ אוֹתָם עֲבוֹדַתְכֶם.

From *Turtle Travels* by Gary Miller, published 2010 by National Geographic Explorer, Washington D.C. Reprinted with permission from National Geographic Society. Illustrations by TIMSS & PIRLS International Study Center, Boston College. Images obtained from <http://commons.wikimedia.org>: Baby Sea Turtle, Green sea turtle near Marsa Alam, Green Sea Turtle grazing seagrass, Green sea turtle nesting on beach sand chelonia mydas.

מַחְקֵר עֵיקָרִי PIRLS – חוּבֵרֵת שְׁאֵלוֹת לְמַקְרָאָה

מִסַּע חֵיוֹן שֶׁל צְבֵי־יָם הַיְרוּקִים